

הדרך לחלץ אמהות חד-הוריות מעוני: הכשרות מקצועיות

אף על פי ש-80% מהאמהות החד-הוריות עובדות, 43% אינן משתכרות מספיק כדי לחיות מעל לקו העוני ■ ללא תואר או תעודה, וללא הכשרה לענפי תעשייה עם אופק לשכר ראוי ולקידום, נגזר עליהן להישאר במשרות שהפרייון בהן נמוך

17:08 30.12.2019 מאת: יעל בליץ זיסקין

ההליכה לבחירות שלישיות מקרבת לפתחנו קמפיין בחירות נוסף, אשר במהלכו נשמע קרוב לוודאי עוד הבטחות לרפורמות חברתיות. רבות מההבטחות האלה מתפוגגות ביום שאחרי, ולכן כדאי לא להסתפק בסיסמאות, אלא לעודד את המתמודדים לכנסת כך שיתחייבו לרפורמות כמה שיותר קונקרטיות. דוגמה לרפורמה כזו, אשר יש להבטיח כי תיושם ואף תורחב אחרי הבחירות, היא היוזמה שאימץ משרד העבודה לחלוץ אמהות חד-הוריות מעוני - ולהעלות את הפרייון שלהן בשוק העבודה.

בעיית הפרייון הנמוך של החד-הוריות נחשפת במלוא עוצמתה כאשר מגלים כי אף על פי ש-80% מהן עובדות, 43% אינן משתכרות מספיק כדי לחיות מעל לקו העוני. בנוסף, קיימים פערים בין חד-הוריות לבין נשואות. חד-הוריות עובדות יותר שעות במוצע מנשואות, אך משתכרות שכר שעתי נמוך מהן. ההסבר לפער הזה נובע מכך שחד-הוריות מאיישות משרות איכותיות פחות ובשכר נמוך יותר לעומת נשים אחרות, והפער אף גדול יותר בהשוואה לעובדים במשק בכלל.

מצבן של חד-הוריות כעובדות הוא פועל יוצא של היעדר השכלה פורמלית והיעדר הכשרה מקצועית למשרות איכותיות. ללא תואר או תעודה, וללא הכשרה לענפי תעשייה עם אופק לשכר ראוי ולקידום, נגזר עליהן להישאר במשרות שהפרייון בהן נמוך ושהתגמול הכלכלי שלהן בהתאם. התוצאה היא פגיעה מתמשכת במאות אלפי אמהות חד-הוריות, ובילדיהן הגדלים לתוך חיי עוני.

הפתרון עובר אפוא דרך הכשרות מקצועיות, המותאמות לחד-הוריות. כדי שאם חד-הורית תצליח להשתלב במשרה איכותית, כזו שהשכר ההתחלתי בה הוא 6,500 שקל בחודש לפחות, יש לספק לה הכשרה המותאמת לצורכיה ולהעניק לה כלים שיסייעו לה להשלים את תהליך ההכשרה.

לצורך כך, יש להקצות צוות ייעודי של אנשי מקצוע, המתמחה בליווי חד-הוריות, ואשר מכיר לעומק את צורכיהן. צוות כזה יתמקד בראש ובראשונה באיתור משרות ומעסיקים, שיהיו מעוניינים לקלוט חד-הוריות לעבודה, ושיוכלו להציע להן אופק תעסוקתי וכלכלי אטרקטיבי.

ההכשרה המקצועית עצמה חייבת לכלול ליווי ותמיכה במשתתפות. בקרב חד-הוריות, הסיכון לנשירה הוא גבוה במיוחד בגלל הקושי לשלב בין לימודים תובעניים לבין "החיים עצמם" (קרי, טיפול בילדים והצורך להתפרנס). לכך יש להוסיף את האתגרים שעמן מתמודדות חד-הוריות סביב איתור מסגרות לילדים, כמו גם חסמים חברתיים

ופסיכולוגיים. מכאן, שעל הכשרה מקצועית לחד-הוריות להציע מערך של תמיכה וליווי אישי בפתרון בעיות ובהעצמה - הכל כדי להביא אותן בהצלחה אל קו הסיים.

החדשות הטובות הן, שפיילוט ברוח זו כבר מיושם זה זמן בהצלחה. מדובר בפיילוט של מודל אשר פיתחנו בשיתוף ITWorks, ושתוצאותיו מדברות בעד עצמן: בשנה הראשונה של הפיילוט, 80% סיימו בהצלחה את ההכשרה ו-70% הושמו במקומות עבודה בענף שאליו הוכשרו.

יתרה מכך: השכר הממוצע של בוגרות ההכשרות זינק ב-61% בממוצע (מ-4,811 שקל בחודש ל-7,768 שקל), וחלקן אפילו הכפילו את שכרן בעקבות ההכשרה. רבות השתלבו במשרות עם אופק ברור לקידום. בשנתיים האחרונות שותף משרד העבודה להובלת המודל, והוא מתקצב הכשרות המותאמות לחד-הוריות.

כעת מתבקש ללמוד מתוצאות הפיילוט ולהרחיבו. הגדלת היקף ההכשרות ופריסתן ברחבי הארץ יחייבו אמנם השקעה מצד המדינה, אך ההחזר על ההשקעה גבוה, ודרך זו

הוכחה כיעילה בהעצמת אמהות חד-הוריות. אם נצמד במסלול הזה, נתרום להעלאת הפריין ולהורדת העוני בקרב חד-הוריות ובקרב הדור הבא של ילדיהן. זו הבטחת בחירות שנרצה לשמוע, ולראות את יישומה ביום שאחרי.

הכותבת היא מנהלת תכנון אסטרטגי, פיתוח וקידום מדיניות בקרן ידידות טורונטו